

ŠIAULIŲ KULTŪROS CENTRAS

3	0	2	2	9	6	7	1	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---

(įstaigos kodas)

PATALPŲ VALYTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 12

I. BENDROJI DALIS

1. Valyti patalpas gali asmuo, pasitikrinęs sveikatą, išklauses darbų, gaisrinės saugos instruktažus. Valytojas, dirbantis su elektrifikuotais įrenginiais: dulkių siurbliu, grindų blizgintuvu ir kitais, turi būti ne jaunesnis kaip 18 metų, supažindintas su elektrosaugos reikalavimais.
2. Darbuotojo darbo ir poilsio režimas:
  - 2.1. darbo laiko norma 40 valandų per savaitę, (neskaitant papildomo darbo, viršvalandžių) nebent darbo teisės normos nustato sutrumpintą darbo laiką ar šalys susitaria dėl ne viso darbo laiko;
  - 2.2. vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, per kiekvieną septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip 48 valandos (neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo laiko);
  - 2.3. darbo laikas, įskaitant viršvalandžius ir darbą pagal susitarimą dėl papildomo darbo negali būti ilgesnis kaip 12 val., neįskaitant pietų pertraukos, ir 60 val. per kiekvieną septynių dienų laikotarpį;
  - 2.4. negali būti dirbama daugiau kaip šešias dienas per septynias paeilui einančias dienas;
  - 2.5. dirbant pagal suminę darbo laiko apskaitą, maksimalusis darbo laikas (įskaitant viršvalandžius, tačiau neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo), vidutiniškai per septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip 48 valandos, skaičiuojant per apskaitinį laikotarpį.
  - 2.6. darbuotojui suteikiamos fiziologinės pertraukos pagal poreikį ir specialios pertraukos, dirbant lauke ar nešildomose patalpose, profesinės rizikos sąlygomis, dirbant sunkų fizinį darbą;
  - 2.7. pertrauka pailsėti ir pavalgyti, ne vėliau kaip po 5 darbo valandų. Jos trukmė ne trumpesnė nei 30 min. ir ne ilgesnė kaip 2 val. (nebent susitarta dėl suskaidytos darbo dienos laiko režimo);
  - 2.8. kasdienio nepertraukiamojo poilsio tarp darbo pamainų trukmė negali būti trumpesnė kaip 11 val. iš eilės, o per 7 paeilui einančių dienų laikotarpį darbuotojui turi būti suteiktas bent 35 valandų nepertraukiamo poilsio laikas. Jeigu darbo dienos trukmė daugiau kaip 12 val., bet ne daugiau kaip 24 val., nepertraukiamojo poilsio tarp darbo pamainų laikas negali būti mažesnis negu 24 valandos.
3. Pranešimo apie nelaimingą atsitikimą tvarka:
  - 3.1. pačiam nukentėjus nelaimingo atsitikimo metu, jei leidžia jėgos, nedelsiant pranešti Centro vadovui ar jo įgaliotam asmeniui, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai bei darbuotojų atstovui;
  - 3.2. pamačius ar sužinojus, kad įvyko nelaimingas atsitikimas, suteikti nukentėjusiam pirmąją pagalbą, jei reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą bendruoju pagalbos telefonu 112. Pranešti apie nelaimingą atsitikimą Centro vadovui ar jo įgaliotam asmeniui;
  - 3.3. kol nelaimingas atsitikimas bus pradėtas tirti, darbo vieta ir įrenginių būklė turi likti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei dėl to kyla pavojus aplinkui esančių žmonių gyvybei ar sveikatai, galima daryti tik būtinus pakeitimus, apie tai surašius aktą;
  - 3.4. įvykus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą arba iš darbo, kreiptis į gydymo įstaigą ir nedelsiant pranešti Centro vadovui ar jo įgaliotam asmeniui.
4. Pranešimo apie darbo metu pastebėtus trūkumus tvarka – savavališkai nešalinti darbo priemonių, įrenginių ir pastatų gedimų, juose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų gedimų; nedelsiant pranešti Centro vadovui ar jo įgaliotam asmeniui, apie darbo ir darbų saugos priemonių gedimus, apie padėtį darbo vietose, darbo patalpose, pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.

5. Darbuotojas gali atsisakyti dirbti, kai saugiai dirbti neapmokytas; kai darbo priemonės, įrankiai, įrenginiai techniškai netvarkingi; darbo aplinka kelia pavojų sveikatai ir gyvybei; jei kolektyvinės apsaugos priemonės neužtikrina apsaugos nuo rizikos veiksnių, o asmeninės apsaugos priemonės neišduotos; jei asmeninės apsaugos priemonės techniškai netvarkingos, nepatikrintos, neišbandytos.
6. Asmens higienos reikalavimai – dirbti tik su tvarkingais ir švariais drabužiais, avalyne; rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis; nelaikyti maisto produktų darbo vietoje ir nevalgyti.
7. Už šios instrukcijos nevykdymą, darbuotojui taikoma LR įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė atsakomybė, priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir pasekmių.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

8. Pavojingi veiksniai, galintys veikti darbuotoją:
  - 8.1. elektros srovės poveikis;
  - 8.2. netvarkinga darbo vieta, slidžios grindys, užkrauti vaikščiojimo takai;
  - 8.3. netvarkingos, neinventorizuotos, neišbandytos kopėčios;
  - 8.4. įsipjovimas, įsidūrimas aštriais daiktais, stiklais ar į briaunas;
  - 8.5. darbai aukštyje (langų, lentynų ir pan. valymas).
9. Kenksmingi veiksniai:
  - 9.1. nepakankamas darbo vietos apšvietimas;
  - 9.2. cheminės medžiagos, dulkės.
10. Kad išvengti pavojingų ir kenksmingų veiksnių, turinčių įtakos darbuotojo sveikatai, būtina:
  - 10.1. įžeminti arba įnulinti elektros įrenginių srovei laidžius korpusus;
  - 10.2. naudoti įrankius ir įrenginius su papildoma, dviguba arba sustiprinta izoliacija;
  - 10.3. darbo vieta turi būti sutvarkyta, grindys lygios ir neslidžios, be kliuvinių;
  - 10.4. kopėčios ir lipynės turi būti tvarkingos, patikrintos, turi būti įrašyta būsimos patikros data.
11. Vadovaujantis „Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatų“ reikalavimais, parenkamos ir darbuotojui nemokamai duodamos asmeninės apsauginės priemonės.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

12. Apsivilkti tvarkingus darbo drabužius, paruošti asmenines apsaugos priemones.
13. Patikrinti dulkių siurblių (jei bus naudojami), šluotą, šepetį, kibirą, kitus valymo įrankius.
14. Įrankių kotas turi būti lygūs, be atskilimų, kotas negali būti ilgesnis kaip 1,5 m.
15. Chemikalai turi būti laikomi uždaruose induose vėdinamoje patalpoje.
16. Valomoje patalpoje atlaisvinti praėjimus, o valant langus, vitrinas, įsitikinti, ar jie patikimai įtvirtinti, ar nesutrūkę stiklai.
17. Esant netvarkingiems darbo įrankiams, ar pastebėjus kitus nesklandumus, dirbti nepradėti, pranešti vadovui ar jo įgaliotam asmeniui.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

18. Visose teritorijose ir patalpose vaikščioti atsargiai, kad neužkliūti, nepasllyti, neįkristi į duobes, ar galimai neuždengtus šulinius. Lipant laiptais nešokinėti, ranka laikytis turėklų. Be vadovo žinios nepatikėti savo darbo ir darbo priemonių kitam asmeniui, imtis darbų, nesusijusių su užduotimi.
19. Šiukšles, atliekas krauti į tam skirtą vietą (tarą), nepalikti jų praėjimuose, neapšviestose vietose. Draudžiama šluoti šiukšles, purvą į lietaus vandens surinkimo ir kitas požeminių inžinerinių tinklų šulinius, teršti nešvarumais vandens telkinius.
20. Tvarkyti patalpas, rinkti šiukšles reikia tada, kai patalpoje nėra žmonių. Dirbant patalpose, kur atliekami bet kokie darbai, žiūrėti, kad nebūtų atvirų, neuždengtų angų, neužkliūti už kabelių ar laidų. Nelaikyti kibirų, šluotų, kitų priemonių judėjimo takuose.
21. Prieš plaunant grindis, jas iššluoti, kad nebūtų aštrių daiktų. Valant grindjuostas ar kitas medines detales, užsimauti darbo pirštines. Plauti su plovimo priemonėmis ar muilo skiediniu.

22. Plaunant patalpas, kuriose yra laiptai, kibirą su vandeniu statyti ant viršutinės laiptų pakopos.
23. Dirbant su dezinfekuojančiais skysčiais, dėvėti gumines pirštines. Baigus darbą, nuplauti pirštines vandeniu ir tada jas nusimauti. Visas chemines medžiagas laikyti ir naudoti taip, kaip nurodyta jų saugos duomenų lapuose.
24. Šluostant dulkes nuo lubų, lentynų, užsidėti apsauginius akinius. Dirbant ant kopėčių ar lipynių, jas privalo prilaikyti kitas asmuo.
25. Lipti į tokį aukštį, kad viršutinė pakopa būtų ne žemiau krūtinės, o jei dirbama aukščiau kaip 1,3 m, būtina naudotis apsauginiu diržu. Langų valymui naudoti šepečius prailgintais kotais.
26. Dulkes nuo apšvietimo armatūros ir elektros įrenginių valyti tik juos išjungus iš elektros tinklo.
27. Valant patalpas draudžiama:
  - 27.1. valyti veikiančius elektros įrenginius ir apie juos;
  - 27.2. dulkių nupūtumui naudoti suspaustą orą;
  - 27.3. stovėti ant santechninių įrenginių, atsitiktinių daiktų, remtis į langų stiklus ar rėmus;
  - 27.4. valymui naudoti degius skysčius ir rūgštis arba nežinomus skysčius;
  - 27.5. valyti įskilusius ar nepakankamai įtvirtintus langų stiklus ar rėmus;
  - 27.6. drėgnu skuduru, šepečiu ar rankomis liesti elektros laidus, lizdus, jungiklius ar atidarinėti elektros paskirstymo dėžutes.
28. Elektros įrenginiai turi būti tvarkingi, su nepažeista lankstaus laido izoliacija ir šakute. Visais elektros įrenginiais dirbti taip, kaip nurodyta jų gamintojų. Pernešti elektros įrenginius galima už rankenų, o ne tempti už elektros laidų.
29. Valymui naudoti tik tam skirtas priemones. Visas valymo priemones naudoti taip, kaip nurodyta jų gamyklos gamintojos.
30. Pastebėjus valomoje patalpoje nutrūkusius elektros laidus, be dangtelių paskirstymo dėžutes, sulaužytus jungiklius, elektros lizdus, nutraukti darbą ir pranešti vadovui. Valytojas neturi teisės remontuoti elektros įrenginių.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

31. Susižalojus reikia:
  - 31.1. įsipjovus, sustabdyti kraujavimą, odą apie žaizdą dezinfekuoti jodu, o žaizdą aprišti švaria marle;
  - 31.2. nukentėjus nuo elektros srovės, nedelsiant išjungti elektros srovę. Jei nukentėjęs yra be sąmonės, būtina daryti dirbtinį kvėpavimą ir netiesioginį širdies masažą, nedelsiant iškviesti greitąją medicinos pagalbą;
  - 31.3. apsinuodijus cheminėmis medžiagomis, nedelsiant išnešti nukentėjusį į gryną orą ir iškviesti greitąją medicinos pagalbą.
32. Kai kyla pavojus sveikatai ar gyvybei, nedelsiant išeiti iš pavojingos zonos, pranešti Centro vadovui ar jo įgaliotam asmeniui ir, jeigu reikia, specialioms tarnyboms.
33. Kilus gaisrui, nedelsiant iškviesti ugniagesius bendruoju pagalbos telefonu 112, gesinti gaisrą turimomis priemonėmis, informuoti Centro vadovą.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

34. Patikrinti ar neliko neuždarytų langų, įjungtų elektros įrenginių, apšvietimo, valymo priemonių išvalytoje patalpoje.
35. Sudėti įrankius, kitas darbo, valymo priemones į tam skirtą vietą.
36. Nusirengti darbo drabužius ir padėti į jiems skirtą vietą.
37. Nusiplauti rankas vandeniu su muilu, jei yra galimybė, nusiprausti po dušu.
38. Apie visus pastebėtus nesklandumus pranešti vadovui ar jo įgaliotam asmeniui.